OIKEUSMINISTERIÖ

MUISTIO HE 178/2018 vp

Kriminaalipoliittinen osasto
Lainsäädäntöneuvos Juho Martikainen

13.12.2018

Eduskunnan lakivaliokunnalle

Hallituksen esitys eduskunnalle sakon muuntorangaistuksen määräämistä koskevan sääntelyn muuttamiseksi

Oikeusministeriön lisäselvitys sakkovankien sijoittamisesta ulkopuoliseen laitokseen

Lakivaliokunta on pyytänyt oikeusministeriöltä lisäselvitystä sakon muuntorangaistusta suorittavien sijoittamisesta päihdekuntoutukseen. Rikosseuraamuslaitoksessa on vuosina 2014-2016 toteutettu pilottihanke, jossa on pyritty sijoittamaan sakon muuntorangaistusta suorittavia päihdekuntoutukseen niin sanottuna ulkopuolisena laitossijoituksena. Rikosseuraamuslaitoksen raportti ja Länsi-Suomen rikosseuraamusalueen raportti pilotista ovat ohessa.

Oikeusministeriö on 13.12.2018 saanut rikosseuraamusalueilta tietoja siitä, kuinka sijoittaminen on jatkunut pilottihankkeen jälkeen. Länsi-Suomen rikosseuraamusalueella on vuoden 2018 aikana tehty 7 sijoitusta, Etelä-Suomen rikosseuraamusalueella 12 ja Itä- ja Pohjois-Suomen rikosseuraamusalueella 1 sijoitus.

Menettelytapa perustuu vankeuslain 8 luvun 9 §:n 2 momenttiin, jonka mukaan vanki, jolla on päihdeongelma tai jolla arvioidaan olevan erityisiä vaikeuksia selviytyä vapaudessa, voidaan sijoittaa määräajaksi vankilan ulkopuoliseen laitokseen tai vastaavaan yksikköön (*sijoituspaikka*), jossa hän osallistuu päihdehuoltoon tai hänen selviytymismahdollisuuksiaan parantavaan muuhun tavoitteelliseen toimintaan (*sijoitus ulkopuoliseen laitokseen*).

Yllä mainittujen raporttien perusteella pieni osa muuntorangaistusta suorittavista on voitu sijoittaa ulkopuoliseen laitokseen päihdekuntoutukseen. Sijoittamisia on jatkettu myös pilottihankkeen jälkeen.

Oikeusministeriön käsityksen mukaan olisi perusteltua kehittää tätä toimintaa edelleen, koska keskeinen osa muuntorangaistusta suorittavista hyötyisi päihdekuntoutuksesta ja tällä voisi olla vaikutusta myös heidän rikollisuuteensa. Samoin jatkossa tulisi selvittää oikeusministeriössä vuonna 2013 laaditussa raportissa esitettyjä ehdotuksia, joihin oikeusministeriön vastineessa on viitattu:

”Ehdotus 1: Selvitetään, millaisin käytännön toimenpitein sakotettujen kanssa tehtävien maksuohjelmien käyttöä olisi mahdollista lisätä jo sakon perintävaiheessa Oikeusrekisterikeskuksessa tai ulosottoviranomaisissa.
Ehdotus 2: Selvitetään mahdollisuus velvoittaa ulosottoviranomainen ilmoittamaan kunnan sosiaaliviranomaisille sakotetun tilanteesta, jos tällä on maksamattomia sakkoja.
Ehdotus 19: Käynnistetään selvitys siitä, kuinka muuntorangaistusta suorittaneiden vapautumisvaiheessa voidaan edistää heidän pääsemistään kunnallisten sosiaali- ja terveyspalveluiden piiriin.”

Oikeusministeriö pitää näiden ehdotusten jatkokehittämistä tarkoituksenmukaisimpana ja vaikuttavuudeltaan parhaimpana tapana vaikuttaa sakon muuntorangaistusta suorittavien tilanteeseen.

Muunlaisen vaihtoehtoisen yhdyskuntaseuraamuksen osalta oikeusministeriö viittaa vastineessa todettuun.